

Број: 32, Година: VII, 09 јануар 2017

Poštovani čitaoci,

sa zadovoljstvom vam predstavljam novi broj "Sirijusa". Odazvali ste se na poziv koji sam uputio u prethodnom broju, tako da je već spreman materijal za naredne brojeve. Ovo izdanje je karakteristično po tome jer sadrži priču pod nazivom "Slomljena libela", a to jedno pravo malo književno umetničko delo. Ni ostali radovi ne zaostaju po ozbiljnosti i širini zahvata teme. Uživajte!

Srdačan pozdrav,
vaš Č.V.

Sadržaj:

Сломљена либела	2
Краљевска уметност.....	6
Put ka svetlosti	12
Malo istraživanje o porijeklu sintagme Hiram Abiff	15

Сломљена либела

Након деценија предане градње, старом мајстору се, током рада на градилишту Храма, у руци сломила његова либела. Кренуо је да потражи нову, али је његова искрзана и запрљана лента почела да му смета и сваки час би се закачила за неки део градилишта. Тама је почела да му замара очи, а посао му се одједном учинио као монотон и бесмислен. „Када ли сам се и због чега прикључио градњи овога Храма?“, упитао се. Сећање је враћало ехо тишине. Чинило му се да се присећа како је некада предано и са одушевљењем приступао својим дужностима – али, сада више није могао да се сети које су то његове дужности и да ли уопште и има било какве дужности на градилишту. Нико га више одавно ништа није ни питао – а и да јесте, осећао се као да не зна какав би одговор понудио.

Гледао је збуњено у своје, кречом запрљано, црно одело и белу кошуљу пуну тамних мрља, а поглед му је блудео по црно белом поду на ком је био прострт некада свечано украшени радни тепих, који сада беше пун рупа, мрља и пукотина и чије симболе више није препознавао. За њега су ти „цртежи“ одавно изгубили свако значење; запитао се, да ли су га икада и имали? Три античка стуба који су, колико га је сећање служило, представљали „мала светла“ ложе, увелико више нису били бели, него облепљени наслагама воска и чађи. С тугом је констатовао да су „светла угашена“ и да је градилиште утонуло у некакву нибелуншку таму и маглу. Присећао се, као кроз маглу, да би требало да се креће под правим углом, зато што једино тако са сигурношћу може да избегне бројне препреке разбацане по

мрачном градилишту; међутим, то му никако није полазило за руком, па је кривудао и стално се саплитао и падао. На истоку, назирао је руинирани и црвоточни олтар заклетве обасјан слабом светлошћу умирућих свећа. Угломер је био окрњен, а шестар показивао туп угао. Књига Светог Закона била је поједена мемлом и немарно одбачена у подножју олтара, а слова у њој су била непрепознатљива. „И „велика светла“ су изгледа погашена“, са сетом промрмља мајстор, напуклим и промуклим гласом. Течност из скршене либеле неумољиво је цурела, баш као и душа из тела самртника.

Присетио се поуке из Декалога, о души која је бесмртна... Посматрајући течност како полако капље из либеле, запитао се „да ли и наше душе тако капљу по црно белом тлу егзистенције? Где иде та наша душа након смрти? Да ли се, као у Платоновом миту о Еру, придружује другим душама у вечном дервишком плесу око Аристотеловог Непокретног Покрета, тог Великог Архитекте свих светова, који у нематеријалној руци држи свој небески шестар, чије линије читавају границе између твари и примордијалног хаоса?“ Питао се и да ли ће та душа, која лагано цури из своје телесне љуштуре, чути зов свог Творца, Адонаја, Елохима, Емануила или Аллаха – или ће, попут мутне течности либеле, исцурети у поноре без еха? Или се свака твар, попут Спинозиног повратка Парменидовом монизму, враћа једној и јединој, свепржимајућој твари, свеприсутног и безличног божанства природе – *Natura naturans*? Или ће, пак, неумољива једначина Зенонових Апорија показати да

никаквог кретања у природи заправо ни нема - *Natura Immutabile*?

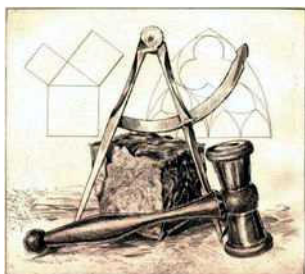
Slika 1. Slomljeni alati na radnom tepihu 18°
Škotskog Reda.

Био је сам. Градилиште је било мрачно, запуштено и проткано ноћном измаглицом, алати изломљени и немарно одбачени, а сакрални ритуали презрени и давно заборављени. Некада паралелно постављене линије, сада су се мистично секле у далекој, неевклидској даљини сусрета *quantum*-а и *quark*-ова, а блистави челични свод који је раније красио Храм, личио је на сметлиште пуно рђе. Склеротична сенка заорава гушила је сећања на дане када је исток поносно исијавао златну есенцију, производ мистичне трансмутације олова у злато; а сада, исток ложе беше окован тамом и пуст.

„Како је до овога дошло?“, упитао се стари мајстор кроз гласни вапај, који је одјекивао празним и напуштеним градилиштем. Са висине, из тмине невидљиве таванице Храма која је нестајала у мраку, зачуо је одговор строгог и одсечног, војнички интонираног гласа, који му се обратио на средњовековном француском језику: „Зар ти заиста није јасно, о Кадоше?“ Уплашен, дограбио је један од зарђалих, изломљених мачева с оближње гомиле. Неумољиви глас је наставио: „Заиста си толико лако заборавио како си занемарио старе дужности, обавезе реда и духовног развоја, братску љубав и приврженост? Чиме си се бавио претходних деценија? Рећићу ти: бавио си се самим собом, храњењем сопственог ега и сујете, гордио си се својим испразним спознајама... Одавно се покварила твоја помоћничка либела, а ти то ни као мајстор ниси умео да видиш, зато што си био заслепљен својим потребама. Све оно што ти је твоја либела показивала као равно, увелико је било криво – а ти? Да ли си, макар и за тренутак, застао да провериш? Да ли си се запитао због чега ти је читава конструкција дегенерисана и крива? Или си у својој гордости мислио да си баш ти тај који ћеш створити нову естетику Храма, презревши старе принципе и обреде? Спавао си и сањао снове о својој слави, а заправо си попут орангутана скакутао по лијанама прашуме, уместо да ходаш мукотрпним путем обележеним проливеном крвљу браће пострадале зарад очувања мудрости, истине и лепоте...“

Из очију старог мајстора кренуле су мутне сузе покајања, мутније од течности либеле која је и даље лагано капала на прљави под. Осетио се малим и недо-стојним, нагим и откривеним у свој својој срамоти и самопрезиру. Душа старог мајстора препознала је глас који јој се обратио. На коленима, погнуте главе, прошапутао је уз јецај: „Учитељу, погрешно сам! Опрости ми молим те... Опрости ми за сваки пут када сам у гордој

надмености проговорио, мислећи да пружам поуку истине... Опрости ми за сваки пут када сам своје метале унео у Храм... Опрости ми за сваки пут када сам занемарио своје дужности, за сваки пут када је моје црно срце осудило брата, за сваки пут када је моја охолост потиснула милосрђе... Признајем, заборавио сам своју иницијацију и онај осећај када су моје везане очи чезнуле за светлом; заборавио сам топлину братског ланца; заборавио сам и занемарио своје алате, а мојој искривљеној души није сметала неисправна либела. Оно што је било искривљено ја сам гледао као да је исправно, а заправо сам бејаш крив. Правећи се да служим хтео сам да владам, а нисам владао ни самим собом..." Очајним гласом мајстор се обратио невидљивом присуству скривеном у тмини таванице с које је чуо његов рески глас: „Помози ми Мајсторе, реци ми где могу да пронађем светло топле утехе? Како могу да поправам све што сам деценијама упропаштавао?"

Строги глас је одсечно одговорио: „Знаш одговор Кадоше! Твоје покајање је задоцнило. Твоја грађевина је крива и увелико се урушава. За тебе нема опроштаја, ни на овом ни на идућем свету. Ширио си заблуде заслепљен својом гордошћу и сам си у себи одавно убио Мајстора Хирама. А сада, с правом грцаш у узалудном очајању, када видиш крај твог пута. Сам си крив што ниси читао знакове који су за тебе били постављени као обележја поред тог пута. Символи су ти стално саопштавали истину, али је твоје срце било исувише тврдо и охоло да би спознало њихове спасоносне поруке. Међаше који су стајали исправно и

поносито ти си кривио у складу са својом поквареном либелом, увек слеп за истину и покајање. Своју сујету и охолост крио си иза фарсе људских умовања и непостојећих правила, напустивши и издавши све древне принципе нашег братства... А ми смо горели живи и крварили зарад опстанка сваког од тих међаша које сте ти и твоје поколење, у својим испразним паметовањима, плънули и презрели... Положи свој мач на земљу, јер одавно га више ниси достојан!" Свака реч се попут бодеза забадала у срце старог мајстора. Свој зарђали и преломљени мач у немом ужасу је спустио на под покрај разбијене либеле. Затим је, полако и церемонијално, скинуо своју мајсторску ленту и кецељу и спаковао их поред мача. Погнуте главе, јецао је стари мајстор у очајању...

У његовој глави бубњала је и одјекивала древна грчка формулација: „Анаксиос! Анаксиос! Анаксиос!" Свака нова реч била је као удар грома; и са сваком новом речи сливала се нова кап из разбијене либеле... Одједном, срце мајстора испуни бес. С мржњом погледа у своју либелу и просикта: „Ти си крива за све ово! Ти, а не ја! Ја сам се трудио, читао, редовно и на време долазио на радове... Вредно сам градио, а ти си та која је све рушила и кривила..." Капљице из сломљене либеле неумољиво су ударале у под; са сваким ударцем у глави му је одјекивала кобна реч „Анаксиос". Недостојан Хирама, недостојан свог алата, с правом напуштен и презрен...

Мајсторово гризодушје прекинула је чудна експлозија светла са тамног и хладног севера. Поларна светла Ауроре Бореалис обасјаше градилиште сабласном, љубичасто плавом светлошћу. На

хоризонту се указала усамљена, витка прилика. Градилишту је прилазио младић го до појаса, око ког је била везана блиставо чиста, бела кецеља од јагњеће коже. Без речи је пришао мајстору и испружио руке ка њему. На шакама покривеним белим рукавицама стајала је смотана још једна нова бела кецеља и чисте рукавице. Мајстор је ћутке гледао ученика у очи. Схвативши поруку, без речи је узео и опасао кецељу, а затим променио рукавице.

Ученик га је узео под руку, помогао му да устане и одвео га у подножје истока ложе. Мајстор је без речи клекнуо крај угаоног камена, узео у руке чекић и длето и задао први ударац. Читава конструкција недовршеног Храма се затресла, а поларно светло са севера је постало јаче. Чинило му се да пред очима види витезове у белим одорама, како кроз врелу пустињу језде на коњима и својим мачевима секу безбројне хорде Сарацена. Мајстор је задао други снажан ударац – овог пута, осетио га је као снажан убод у срце. Грађевина око њега се увелико урушавала, а измаглицу је заменила прашина и дим. Кроз кашаљ, стари мајстор је немо посматрао слику коју је стварао дим: поносне лађе са белим једрима које су ка заласку сунца преносиле тоне злата, јездећи по плавим таласима Медитерана. Снага га је увелико напуштала, али се сконцентрисао и задао последњи ударац. Камен и длето су му се истовремено распали у рукама, а конструкција Храма сручила се преко њега. Док му је душа напуштала тело, мајстор се осећао као да је све лакши.

Рушење искривљене конструкције исправило му је душу. Пред погледом који се гасио дим му је показивао полседњи приказ: витезове у белим одорама, замрљаним крвљу, привезане на стубовима ломача и окружене светином која им се ругала. Најкрупнији од њих, витез кратке косе и дуге, проседе браде, погледао је умирућег мајстора својим црним очима у којима је исијавао пламен његове ломаче. Уместо врисака бола, из витезових уста су изашле речи добро познатог гласа који је малопре одјекивао са невидљиве таванице: „Запамти Кадоше, свака светска слава прође! Само жртва опстаје, жртва зарад дужности. А све друго је таштина, само таштина...“ Велики небески часовник откуцао је поноћни сат, са девет звонких и три потмула удара.

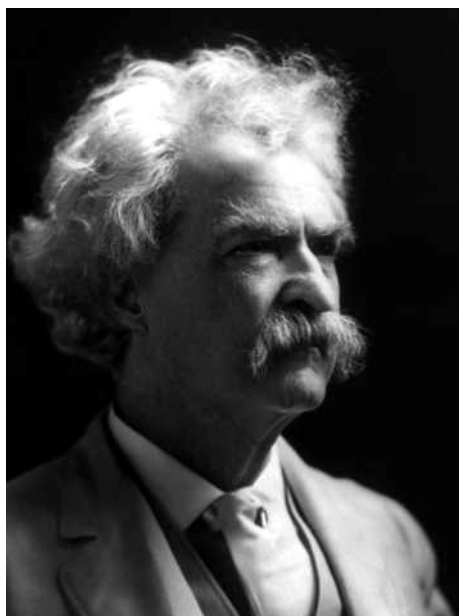
Ватра је гутала приказ. Мајсторова душа напустила је уморно тело у истом тренутку када је и последња кап разбијене либеле ударила о тло. Непознати ученик је почео да рашчишћава рушевине. Када је рашчистио градилиште, нежно је подигао тело мртвог мајстора и положио га у гроб испод оближњег Багрема. Сахранио га је са мајсторским регалијама, очистио алате и почео да копа темељ за нови Храм. Светло утехе је, на крају, ипак дошло из таме леденог севера. Нова либела, коју је ученик донео са собом, успоставила је поново савршену симетрију ложе. Сунце је дошло у свој подневни зенит и вечити рад је опет полако започео.

А.П.

Мајсторска инструкција,
прочитана на Оријенту Београд,
Поштована Ложа „Слобода“, ВНЛС,
6016. ГИС

Краљевска уметност

У обиљу понуђених тема за свој архитектонски нацрт изабрао сам тему Краљевска Уметност, неби ли у овом времену када је људска доброта презрена и обезвређена, времену у коме су узвишене и неопипљиве вредности људског духа – попут поштења, верности, храбрости, безусловног пријатељства и љубави исмејане, у времену када све више спознајемо максиму која гласи: „Тама – што је више има, то је мање видиш“ и времену које нам говори: „Кад жмуримо један минут, губимо 60 секунди светлости“, уткао нит у бело платно Слободног зидарства и унео макар искру у бакљу исконске светлости Краљевске уметности, која је пробуђенау мени оног дана када сам постао члан нашег Братства.

Mark Twen

Нећу се у овом Архитектонском нацрту ни упуштати у поделу између англосаксонских и француских Слободних зидара, од пре стотридесетак година,

узроковану различитим схватањем масонских принципа која је резултовала развојем двеју паралелних школа, већ ћу се потрудити да, како кажу људи из Торлачког краја у коме живим: „Турим на плајвез“ моје схватање Краљевске уметности; а стихови великог писца Марка Твена¹, који ме изнова и изнова маме да их читам, су овде стожер и сублимација свега тога:

**Ако си у могућности,
да једној јединој души
што лута у тами светло упалиш,
да једном тужном
сунчану страну живота покажеш,
да неком другом
узвишенији и племенитији
поглед на свет даш,
да онеме крај себе
да бољи човек постане помогнеш,
да мученику и натовареном
терет олакшаш,
да макар и малом варницом љубави
свет обогатиш,
тада ниси залуд живео.**

На свом путу ка Светлости, у мојим лутањима по свакојој литератури која иоле говори о Слободном зидарству, али и у истраживањима у делима и наших, и страних признатих и поштованих аутора из ове сфере, дошао сам до закључка да је Слободно зидарство скуп слободоумних људи који искрено покушавају да саграде храм хуманости. Елементи који су

¹Mark Twen (амер. писац, Слободни зидар 1835-1910)

потребни за такву врсту делања су људи, а хуманост, толеранција и љубав према човеку су малтер за зидање храма. Многи тврде да је Слободно зидарство есенција свих веровања у врховно биће и срж свих религија. Противно оваквом схватању, постоје и заговорници теорије да је Слободно зидарство збир филозофских, а пре свега моралних учења, која иако заснована на јудео-хришћанским етичким принципима, нипошто нису религија. Штавише, за многе европске масоне то је филозофија живота која нема никакве додирне тачке са религијом. Насупрот њима, нека Браћа тврде да је Слободно зидарство лавиринт мистике и школа мистерија. За њихову перцепцију поимања масонски храм је свето место, попут Соломоновог храма, места где човек ступа на освећени пут ка сједињавању са оним божанским у себи. Са друге стране, поједини масони виде у масонском храму обичну просторију за састанке. Они мисле да чланови групе у тим просторијама, користећи ванредне методе и симболику током ритуалних радова, покушавају да схвате психологију свог унутрашњег бића и да пренесу лекције и директиве о моралности и свеколикој истини новим иницијантима у приватности и заштићености затворене ложанске просторије. Има и оних који су сасвим задовољни са оваквим видом „друштвеног клуба“ као најзначајнијим аспектом масонске организације и не дозвољавају себи да у Слободном зидарству виде нешто суптилније и софистицираније. Многи проналазе светлост масонства кроз добротворне активности. Дијаметрално супротно томе, други би волели да виде такав вид добротворства ограничен на братску подршку и испомоћ. Сви ови одговори, тумачења или схватања на тему шта је Слободно зидарство могу се прихватити као исправни, или као део исправног одговора. Разлози за то налазе се у самој природи, у самом темељу масонства и они омогућавају небројени низ разних тумачења о свом карактеру и слободи масонства, како Џон Стјуарт

Мил² у свом делу и каже: „Слобода, која то име заслужује, јесте у томе да ми сами на свој начин тражимо своју сопствену срећу и да нам нико у томе не смета, све дотле док ми другом не сметамо или му не стајемо на пут да он постигне своју срећу“. Песник Браунинг³ давно испева:

**У нама је истина,
У спољашњим стварима,
Ма то и веровали,
не рађа се никада,
дубоко у нутрини нас самих је седиште
где отпочива она у пуноћи;
И знање се
пре у проналажењу оне стазе находи
којом утамничено видело ће умаћи,
него у збрињавању улажења светлости
за коју се узима
да је у спољашности.**

А “прого” тога В. Л. Вилмшурст⁴, један од најсјајнијих мислилаца Слободног зидарства, езотеријски песник и великан мистике масонског идеализма каже: „Храм човечије природе је недовршен и ми не знамо како да га докончамо“. Слободно зидарство, односно Краљевска уметност, је само по себи храм из којег његови чланови из душе срцем граде, камен по камен, лепоту Васељене.

А прави Слободни зидар није ограничен вером. Он спозна да са божанским осветљењем његове ложе религија која тиња, сјаји и блиста у њему мора бити универзална, а да име Исуса Христа, Мухамеда или Буде није оно што је од пресудног значаја, јер он признаје само Светлост, а не име и носиоца. Он се моли у сваком храму, џамији или катедрали, схватајући са

²John Stuart Mill (енг. филозоф 1806 – 1873)

³Robert Browning (енгл. песник 1812-1889)

⁴Walter Leslie Wilmshurst (енгл. песник, Слободни зидар 1867-1939)

стварним унутрашњим разумом јединство духовне истине. Неко ће рећи да је то утопија и да та врста алхемије није могућа, али такав храм који настаје у срцима људи је драгоцен и неразорив и зато сваки Слободни зидар треба рећи Не свакоме ко се успротиви таквој племенитој врсти градитељства. То блиста из стихова Ериха Анхајма⁵:

**Упамти, да ако тежиш циљевима,
не живиш за себе само.
Пусти да човечност и толеранција
угасе сваки самосјај.
Узврати увек снажно на предрасуде,
таштину
и све што омета слободну мисао,
нек од давнина доказано
буде сачувано.**

Како је зидање храма врхунско, највише животно умеће, Слободно зидарство је названо Краљевска уметност,

другим речима уметност свих уметности. Слободно зидарство је одувек било и биће вазда актуелно, јер је масонерија од свог преображаја па до данас, као организација са својим члановима, масонима, учествовала у многим значајним и прекретним историјским догађајима, настојећи, а најчешће и успевајући, да друштвени живот усклади и упуту смером који одговара њеним програмским циљевима и интересима. Активност масонерије се одвијала, а тако је и данас, на политичком, економском, културном и другим пољима друштвеног живота. Како та активност обухвата, безмало, три века људске историје, она обухвата и целокупан наш живот, али пре свега наше држање и према себи самима, и према целокупном човечанству. Једна зен-изрека би заокружила ову активност: „Пре просветљења: цепај дрва и носи воду. После просветљења: цепај дрва и носи воду“. Јохан Волфганг Гете⁶ је у песми “Symbolum” ударио печат и осликао

⁵Erich Anheim (нем. песник)

⁶Johann Wolfgang von Goethe (нем. књижевник, Слободни зидар 1749-1832)

суштину зидарске симболике, али и путовање Слободних зидара кроз различите степене који га узносе вишем духовном животу:

Зидарев зид
Је налик на живот,
А његова тежња,
Слична деловању
Људи у свету.

Будућност покрива
Боли и среће
Погледу корак по корак;
Ал' неуплашени
Ми гурамо напред.

И тешко и теже
Виси вео,
Страхопоштовања, Тихо
Почивају горе звезде
А доле гробови.

Осмотри их мало боље
И гле, већ јављају се
У грудима јунака
Жмарци преобраћења
И озбиљна осећања.

Ал' дозивају с оне стране
Гласови духова,
Гласови Мајстора:
Не пропустите да вежбате,
Снаге доброга.

Овде вију се крошње
У вечној тишини,
Оне ће пуноћом
Да награде радне!
Кажемо вам, надајте се.

По дефиницији, Масонски Братски Ред чине добронамерни, часни и толерантни људи, одани отаџбини, духовно пробуђени и повезани заклетвом, уједињени у потрази за универзалном истином и самоусавршавањем. У сфери Краљевске уметности самоусавршавање је један од првих постулата јер ми, људи, нисмо рођени као савршени. Перл Бак⁷ рече: „Ко хоће да поправља свет, може одмах да почне од себе“, а Карл Густав Јунг⁸ саветова: „Доведи себе у ред, па ћеш довести свет у ред“. Изграђивањем, образовањем и просветљавањем духа, оплемењивањем срца издижемо се из замагљених и затамњених простора и приближавамо се усавршавању. Наравно, наше Ја мора нам бити увек камен за брушење, а тек онда камен од кога ће неимар у нама зидати једно велико уметничко дело, дело које представља васколико људско друштво, уметничку, ванвременску и што савршенију грађевину човечанства. Зидање духовног храма је једно од највећих умећа ништавно малог труна у Васељени званог *homo sapiens* и

⁷Pearl S. Buck (амер. књижевница, нобеловац 1875-1973)

⁸Carl Gustav Jung (швајц. лекар и професор, Слободни зидар 1875-1961)

истовремено једна од најузвишенијих његових врлина.

Слободни зидари – „Синови светлости“, верују у исконско добро у човеку, негујући врлине и делајући у циљу среће, бољитка и напретка народа и државе у којој битишу, све то уз поштовање масонске конституције по којој политика не сме да чини садржај Радова у ложама, нити се масони, као организација, смеју упуштати у политичке, а посебно ратне активности.

Данашњи масони, слободни људи на добром гласу, треба да негују наслеђе својих неимарских предака, улажу у њега сво своје знање и енергију, и тиме очувају његове темеље и традицију. Наравно, морају бити спремни и за оно ново, за искру актуелног тренутка, те ни под каквим изговором не смеју да се учауре и окамене у неприродном и беживотном традиционализму. Цитираћу и мисао једног члана нашег Братства, која гласи: „Једна од великих тајни живота је да можеш да изабереш да ли ћеш бити јунак или жртва“. Краљевскауметност, сама по себи, увек бира пут јунаштва, али на најмудрији, најплеменитији и најмирнији могући начин, како се Слободним зидарима на крају сваког Рада у Храму, између осталог и каже: „Пођите у миру“.

На тај мир позива се у својој песми Химна миру, написаној 1915. Године и Паул Бер⁹, познати песник и Слободни зидар:

Химна миру

Срећа срца - то је мир,
унутрашњи мир у грудима.
Шта год да ти је судбина одредила,
сачувај га и у јаду и у весељу.
Он ти је највеће животно добро,
кад почива на чистоти срца;
зато подаље од греха и кривице,
вежбај се у дужности и стрпљењу!
Мир је слика неба,
срећа срца, благо и грб.

Срећа куће – то је мир,
куће светао драги камен;
далеко од галаме дана,
сјаји у домук'осунчевсјај.
Уз сво богатство сиромашан си,
ако ти мир није благо,
ако ти мир није тиха слава,
ако ти мир није светиња.
Мир је слика неба,
срећа куће, благо и грб.

Срећа народа – то је мир.
Авај, кад глад за влашћу у бој тера!
Најлепше што свету је дато,
то је доба мира међу народима;
тад стварају дух и марљивост руку
и сваки рад буде по заслуги награђен.
Где год радосно око падне,
све је лепо и добро постављено.
Мир је слика неба,
срећа народа и благо и грб.

⁹Paul Baehr (песник, Слободни зидар 1855-1929)

Слободно зидарство би могло да се разуме као практичан филозофски систем у коме они који су у њега укључени покушавају да имплементирају резултате апстрактног рада зарад: сопственог напретка, општег усавршавања своје околине и бољег разумевања реалитета онога што их окружује. Оно симболичком употребом грађевинског алата остварује логику, норме етике и принципе естетике, а помоћу своје прецизне сценографије и софистициране кореографије својих обреда и ритуала, уграђује се и у поља метафизике и психологије. Ако говоримо о филозофији, многа Браћа тврде да разлика између традиционалног концепта филозофије и Слободног зидарства лежи у њиховом позиционирању према објекту истраживања. Док традиционална филозофија спекулише са постојећим условима наше реалности, Слободно зидарство креира различите услове у затвореном окружењу храмске просторије, како би активно променило наше разумевање и наш став, а све у уверењу да ће то довести до личног бољитка и задобијања апсолутног знања. Овај свој рад Слободни зидари називају Краљевска уметност. У вези са Слободним зидарством овај термин се први пут појављује у „Конституцији“ коју је 1723. године написао др Џејмс Андерсон¹⁰, тадашњи Велики надзорник Велике Ложе Енглеске. На жалост, он никада није изнео разлоге због којих је делање масонерије назвао „Краљевска уметност“.

На крају, поновићу једну стару мудрост из моје Архитектонске скице која гласи: „Кад те живот гађа каменом на теби је, да би се одбранио, да одлучиш да ли ћеш од тог камена да градиш зид или мост“. На нама, Слободним зидарима, Мајсторима Краљевске Уметности, је да градимо мостове у свим сферама друштва, да ударамо темеље већим и вишим циљевима и у нашим, и у животима других људи, да их уздигемо и усавршавамо, а ја ћу се трудити да будем марљиво зрно у неимарском песку Слободног зидарства васколике Васељене, У ИМЕ УНИВЕРЗАЛНОГ СЛОБОДНОГ ЗИДАРСТВА и У ИМЕ ВЕЛИКОГ НЕИМАРА СВИХ СВЕТОВА.

На Оријенту Књажевац,
Помоћник Краљевске Уметности,
Бр. С. Ц.
27. дана, септембра месеца,
6013. Г.И.С.

¹⁰James Anderson (Шкотланђанин, доктор филозофије и теологије, Слободни зидар, живео у XVIII ВЕКУ)

Put ka svetlosti

Šta svaki čovek treba i može da učini da bude bolji, uspešniji, pozitivniji nego što jeste?

Za ispunjenost i sreću u životu potrebno je stalno učenje, uporan i sistematski rad. Čovek treba da ostvari svoje ljudske mogućnosti stremeći ka moralnoj savršenosti, radeći na sebi i svojoj moralnoj čistoti, na pročišćenju svojih misli jer samo iz samospoznaje proističu sve ostale vrline.

Slobodni zidar koji ima privilegiju da je u društvu „dobrih ljudi na dobrom glasu“ ima i obavezu da se ponaša u skladu sa etičkim učenjem svoga Bratstva, a to je dosledno sprovođenje principa Masonskog dekaloga.

**Bog je večna svemoguća,
nepromenljiva mudrost,
najuzvišenija inteligencija
i neiscrpna ljubav.
Obožavaj ga, poštuj i voli**

Deset Božijih zapovesti sadrže dva vida ljubavi: ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjem. Dužni smo da ljubimo Boga jer je on naš Tvorac, Mudrac i Spasitelj. Zatim sledi ljubav prema bližnjem, jer ko ne ljubi Brata svoga u večitoj je tami.

Bog je dao čoveku svest i slobodnu volju da sam odlučuje svojim odlukama o poštovanju deset zapovesti i svojim delima ili nedelima. Ljubeći Boga i bližnje mi time pokazujemo i istinitu ljubav prema samima sebi, jer istinita ljubav prema sebi se i sastoji u ispunjenju naših obaveza prema Bogu i bližnjima.

**Neka tvoja vera bude:
činiti dobro radi ličnog zadovoljstva**

Vrlo često možemo čuti one koji žale za onim što su dobro učinili jer nisu dobili ništa

zauzvrat. Ukoliko čovek želi da pomogne ili učini neko delo koje će nekoga usrećiti, ne treba da razmišlja o tome kako će mu se to sutra vratiti, jer onda to nije iz srca i nije pomoć, već usluga. Tražiti korist za ono što damo nije u skladu sa istinskim davanjem.

Najveća nagrada je ona kada se čovek iskreno zahvali. Zato se prema drugima odnosimo najbolje, budimo takvi jer je to dobro i pružiće nam se izvanredan i dragocen osećaj samopoštovanja i naš život dobija na vrednosti. Najveća ljudska i hrišćanska vrlina je čovekoljublje i dužni smo kao ljudi da činimo dobro svakome. Čini dobro iz ljubavi prema dobru.

Bori se neprekidno protiv poroka

Naša volja i naš karakter moraju dostići savršenstvo kroz neprestano nadvladavanje

zla i poroka ili u nama, ili izvan nas. Čovek mora obuzdati vlastite neposredne impulse, drugim rečima mora biti moralan. Ne treba se pogubiti, duhovno i moralno pasti pod uticaj poroka, već svojim načinom života na privatnom i profesionalnom planu biti primer mlađim generacijama kako u porodici, tako i šire. Potrudi se da preneseš dobre principe. Voli dobre, pomози slabima, udalji zle, ali ne mrzi nikoga.

Poštuj roditelje.

Uvažavaj i pomaži starije.

Podučavaj mlade

Najveća privilegija u životu čoveka je porodica. Niko ne može da nam bude bliži od naše dece, Braće i Sestara, naših roditelja. Porodica je vodilja kroz život. Članovi porodice nam iskreno žele sve najbolje. Čak i kad nisu u pravu, ne treba im uzeti za zlo, jer njihova svrha nije da nam naude. Cenimo to i budimo zahvalni.

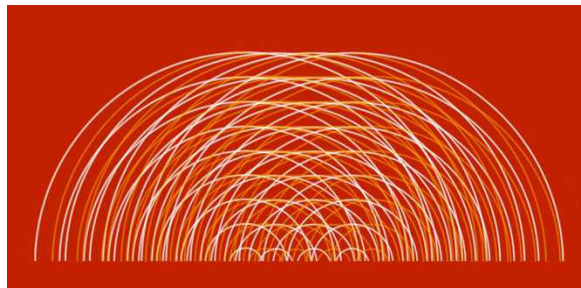
Neka ti prijatelj bude tvoja druga polovina

Prijateljstvo se veoma teško gradi a još ga je teže održati, zato se mora negovati i samo iskren i pošten odnos u njemu ima najznačajniju ulogu.

Ne dozvolimo da tek nakon što izgubimo prijateljstvo sa dragom osobom shvatimo koliko je samo malo pažnje bilo potrebno da ona i dalje bude tu sa nama u najbitnijim trenucima. Većina nas ima različite poglede na svet, različita verovanja i shvatanja, ali

čovek mora da se potruđi da približi različita gledišta, da istraži sve što sjedinjuje, odbaci sve što deli i razdvaja, mora doći do rešenja prihvatljivog za sve, ne tražeći od prijatelja ono što ne bi voleo da on traži od njega.

Tako nastaje prijateljstvo koje treba uz toleranciju, iskrenost i poštenje održati jer životu daje pravi smisao. Postoji izreka koja kaže da je svako od nas zbir ljudi koje smo upoznali i sa kojima smo se družili i sa kojima se družimo.

**Izbegavaj neiskrena prijateljstva
i beži što dalje od njih**

Čovekova najveća radost treba da bude gubitak egoističnog ja i ujedinjenje sa drugim ljudima. Naša prijateljstva ne treba da budu isključiva, sebična i otuđena. Ne laskaj nikome, to je izdaja. Ako ti čovek laska, strahuj da želi da te potkupi.

**Slušaj mnogo, pričaj malo,
čini dobro,
zaboravi naneto ti zlo**

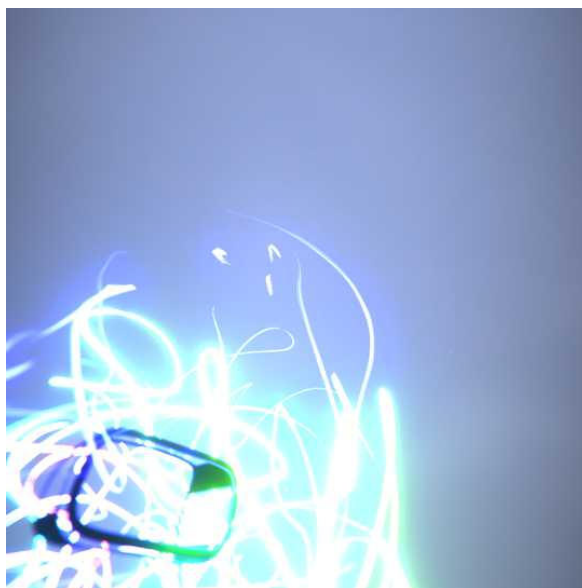
Neko pomisli da oni koji najviše pričaju, najbolje i znaju. Apsolutno netačno. Iskusniji su oni koji pažljivo slušaju. Znak je poštovanja saslušati osobu koja nam se obraća, neka se naš prijatelj ili kolega oseća uvaženim dok razgovara sa nama. Valja imati na umu da svaki pojedinac zna bar jednu informaciju, ili ima neko saznanje za koje nismo čuli. Zato se kaže da od svakog možemo nešto naučiti. Izreka kaže: „Svaki čovek zna bar jednu stvar koju vi ne znate“. Ne dozvolite mu da ode dok to ne naučite. Razgovaraj uzdržano sa velikima, oprezno sa

sebi ravnima, iskreno sa prijateljima, nežno sa decom, ljubazno sa siromašnima.

**Trudi se i uči da spoznaš ljude
da bi tako uspeo da spoznaš sebe**

Nova poznanstva sa ljudima različitih profila nam daju priliku da kroz njih bolje upoznamo sebe. Ukoliko je naša duša izdvojena i utamničena unutar skučenih granica naše ličnosti, gubi svoje značenje. Između razumnog dela naše duše i delovanja okoline mora da postoji jedinstvo preko koga smo povezani sa svetom i ljudima, u kome i sa kime živimo. Otkrivanje sebe izvan nas je ono čemu težimo. Nova poznanstva nam daju priliku da kroz njih bolje upoznamo sebe. Mudar čovek pokušava da uravnoteži želje koje teže samouzdanju sa brigom za opšte dobro i na taj način otkriva svoje ja u pozitivnom smislu, to jest, spoznaje samog sebe onakvim kakav treba da bude. Budi uvek u potrazi za vrlinom.

Poštujući Boga kao večnu mudrost, čineći dobro iz ličnog zadovoljstva, prihvatajući pouke mudrog, boreći se protiv poroka, ne čineći drugima ono što ne želiš sebi, poštujući porodicu i starije, voleći svoju zemlju, poštujući njene zakone, izbegavajući neiskrena prijateljstva, gajeći Bratsku ljubav, slušajući mnogo, pričajući malo, praštajući naneta nam zla, uzvraćajući na zlo dobrim, biti uvek u potrazi za vrlinom, voleći svoga Brata mi, Slobodni zidari, gradimo i obrađujemo svoje duše i svoju ličnost. Neka sve bude na korist našoj Braći, to je kao da radimo za sebe samog.

Prava i jedina vrednost je ono što moralno posedujemo i što nas čini ispunjenim i srećnim.

Na Orijentu Knjaževac,
MKU Br. S.J.
20. dana, jula meseca
6016. G.I.S.

Malo istraživanje o porijeklu sintagme Hiram Abiff

Današnji masoni su ono što se naziva 'spekulativni slobodni zidari'. Spekulativna masonerija je suprotno od onoga što je poznato pod kolokvijalnim nazivom 'Operativno zidarstvo / masonerija'. Operativni masoni su ljudi, ili radnici, koji su kao kamenoresci zidali objekte potrebne za život ljudskog društva. To je posao kao i svaki drugi posao. Negde krajem XVII veka grupa nadahnutih ljudi odlučila se da formira zatvoreni društveni klub s namerom da budu oni koji će njegovati, između ostalog, i snažnije moralne vrednosti. Pouzdani podaci ko su bili ti ljudi i zašto su se udružili izgubljeni su u istoriskom nasleđu. Pouzdano se zna da su 1717. godine formalizovali svoje druženje unutar klubova poznah pod nazivom 'lože'. Članovi loža su se pridržavali posebne grupe pravila.

Osnovna karaktersitika jednog od takvih pravila, ritual trećeg stepena, je smrt i uskrsnuće Hirama Abifa. Povodom toga, ritual je svečanost i drama. Postoje verzije ovog rituala u kojem se teatralnost podiže odgovarajućim kostimima i prikladnim dijalozima. U svakom od verzija prisutno je uverenje da je to stilizacija istinite priče koja se dogodila u trenutku okončanja izgradnje Solomonovog hrama u Jerusalimu. Osvrnimo se na pitanje da li postoje istoriski dokumenti i/ili artefakti koju podržavaju tu priču.

Ovo istrživanje, i tekst proizašao iz njega, obavljeno je pregledanjem dostupne literature na odabranu temu: poreklo slogana 'legenda o Hiramu Abifu'. Pregledani su slobodnozodarski izvori ali i svetovni kao što su, na primjer, odbranjene doktorske disertacije i master radovi u kojima su se njihovi autori bavili istorijom masonerije.

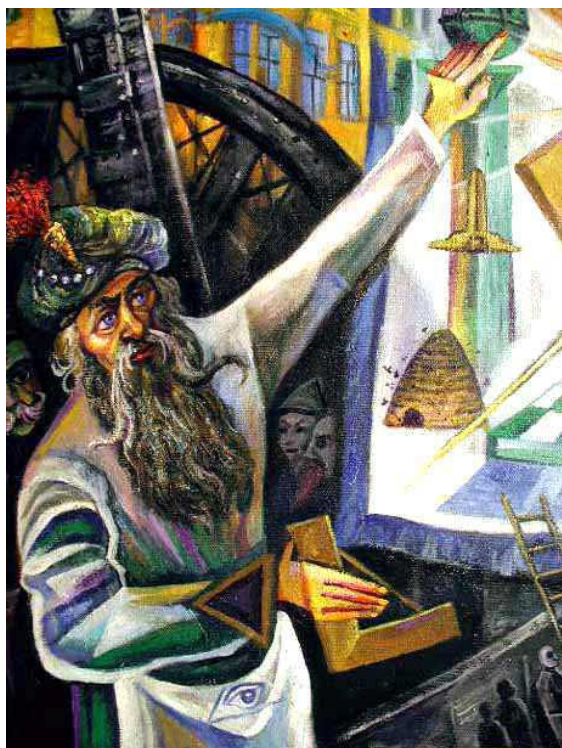
Dužna pažnja je posvećena istraživačkim tekstovima 'Centre for Research into Freemasonry at the University of Sheffield'. Odmah se uočava šarolikost tvrdnji. Većina njih je zasnovana na dovođenju u međusobnu korelaciju (najčešće nesignifikantnu) dva ili više pojmova ili procesa vezanih za slobodnozidarstvo po nahodanju tekstopisaca. Počesto, bez navođenja izvora. U ne malom broju pregledanih tekstova nisam uspeo da rekonstruišem motive iskonstruisanog povezivanja. To je, naravno, otvorilo pitanje pozudanosti informacija. Podatke iz masonskih izvora pokušao sam da proverim iz više (najmanje tri) dostupna izvora. Više sam povjerenja poklanjao svetovnim izvorima. Manji dio pregledanih izvora nudim čitaocima ovog teksta u dijelu pod nazivom 'Literatura'.

Sugerišem čitaocima da poklone pažnju fusnotama: one otvaraju više pitanja nego što nude dodatnih objašnjenja i odgovora.

Uvođenje legende o ubistvu i uskrsnuću u ritual trećeg stepena konfrontira moderne masone sa razumievanjem i prihvatanjem porekla te legende. Prema tvrdnjama Bernarda Džonsa iznesenih u tekstu

'Masonski vodič i priručnik'¹ poznato je da je jedna nekromanska legenda, ali ne ova o Hiramu, postojala u ranim 1700-im godinama. Nije poznato da je bilo koja loža u periodu 1722-1723 praktikovala radni ritual u kojim je korištena dramatizirana verzija priče o Hiramu. Jednu godinu ili dvije kasnije poznate su neke lože koje su praktikovale ritual trećeg stepena sa Hiramovom legendom. Od 1730 mnoge lože su primjenjivale ritual² prema instrukcijama 'Seciranje masonstva'³ Samuela Pričarda.

Slika 2. Hiram Abif

Kako je konstruisana i odakle dolazi masonska legenda o Hiramu Abifu?

U članku "Ko je bio Hiram Abif?", koji je napisao za "NSW Freemason" 1978. godine, Rejmond Epl (Raymond Apple⁴)

ističe se da je pre pisanja tog rada pregledao dostupnu literaturu o temi a posebno se ističe tekst Morisa Rosenbauma (Morris Rosenbaum⁵) "Hiram Abif" iz 1903/04 godine za Lester (Leicester) ložu. U pomenutom tekstu Resenbaum govori da je proučavajući biblijske osnove imena i osobe Hirama Abifa uočio intrigantne razlike u podacima koje nude Prva Knjige kraljeva ("Solomon posla po Hirama iz Tira. Bio je to sin udovice iz plemena Naftali ali mu je otac bijaše iz Tira...") i Druga Knjige ljetopisa ("Stoga Ti šaljem čovjeka mudra, vješta i razumna, Hirama Abiffa, sina jedne od kćeri Danovih kojemu je otac bio Tirac..."). Dakle, oba izvora opisuju osobu koju prepoznamo kao Hiram Abif. U prvom slučaju to je arihtekta-zanatlija, a u drugom zanatlija vešt u izradi umetničkih stvari. Rosenbaum upućuje na mogućnost da reč Hiram uopšte nije lična imenica već označava uzvišeni društveni položaj: moguće je da je 'Hiram' generički naziv za kralja Tira kao što je naslov 'Faraon' za kralja Egipta. (Analogno, kao što u srpskom jeziku 'Stefan', reč grčkog porijekla 'Stefanios', označava krunisanu osobu, kralja.) U pomenutom tekstu, Rosenbaum iznosi mišljenje da su to dva odvojena Hirama. Osoba Hiram, iz Prve Knjige kraljeva, je sin "udovice iz plemena Naftalijeve". Osoba koja se pominje u Drugoj knjizi letopisa je sin "žene iz plemena Dan". Dakle, ako postoje dve osobe Hiram, majka jednog je iz plemena Naftali, a majka drugog je iz plemena Dan. Ako je postojala samo jedna osoba Hiram, onda postoji potreba za usklađivanjem informacija koje o njoj nude ova dva biblijska izvora.

Problem je slijedeći: Ako je Hiram (ili barem jedan od njih) sin udovice, onda je

¹ B.E. Jones, Freemason's Guide and Compendium, George G. Harrap & Co., London, 1950.

² Ibid (str. 303).

³ Samuel Prichard, Freemasonry Dissected, Three Flower de Lucas, London 1730.

⁴ Raymond Apple (1935 -), viši rabin u Velikoj sinagogi u Sidneju, plodan pisac tekstova o Judaizmu i Masoneriji.

⁵ Morris David Rosenbaum (1831 – 1885).

njegov otac mrtav. U drugoj knjizi ljetopisa pominje se Hiram Avivu, što u prevodu znači "Hiram njegov otac". Malbim⁶, rabin i biblijski komentator iz devetnaestog vijeka, izneo je mišljenje da je možda Hiram otac počeo rad a Hiram sin ga završio. Sadašnji komentatori su mišljenja da je Malbim formirao svoju pretpostavku pod uticajem masonske legende o ubistvu Hiram Abifa.

O Rosenbumovom gledanju na pomenuti problem, Rejemond Epl kaže da je njegova teorija suviše bliska biblijskim izvorima i, pri tome, iskazuje sumnju u istorisku pouzdanost informacija koje nude knjige letopisa. On je uveren da je reč o jednoj osobi ali su to dve vezane verzije jedne priče sa malim razlikama između njih. Ako se opredijelimo za izbor o egzistenciji jedne osobe pod sloganom Hiram Abif, onda prema Eplu treba razriješiti značenje riječi Abif koja stoji uz riječ Hiram što, u prevodu sa starohebrejskog, znači „Hiram njegov otac“ i implikacijom da su oba, i otac i sin, bili uključeni u rad. On iznosi svoje uverenje da odgovor leži u razumevanju i prihvatanju da značenje riječi Ab (čita se 'Aba') ne mora nužno označavati roditelja. To može biti inicijator ili gospodar. Stoga, ističe Epl, slogan Hiram Abif nam govori o profesionalnom statusu Hiram kao poznavaoa majstorskih vještina, a ne o njegovom roditeljstvu. Ako ne prihvatimo ovu Eplovu apelaciju, ne postoje nikakvi dokazi koji upućuju na to da je jedan Hiram prestao da se pojavljuje a da ga je drugi Hiram zamjenio. Zaključna Eplova konstatacija je: 'Vjerovatno je postojao samo jedan Hiram, ali biblijski pisci nisu registrovali njegovu sudbinu.'

Dord Štajnmic (George H. Steinmetz), u svojoj knjizi „Tajna riječ i njeno tajno

značenje“ preuzima tekst iz Vajtove⁷ „Nove enciklopedije...“⁸ i eksplicitno kaže: „Legenda majstora-graditelja je slobodno-zidarska veličanstvena alegorija. Tačno je da je njena figurativna priča zasnovana na jednoj osobi koja se pominje u Bibliji, ali istorijska pouzdanost nesreće na koju se odnosi nije esencijalna za tu alegoriju. Njena značajnost je u alegoriji i nije ni u kakvoj vezi sa istorijskim faktima koji leže u njenoj osnovi.“

Pre nego se upustimo u analiziranje masonske legende o sudbini ličnosti Hiram Abifa, pogledajmo šta o tome govore pisani jevrejski izvori. Pogledaćemo da li jevrejski Midraš zna za ubistvo tokom građevinskih radovi i da li je žrtva mogla biti Hiram. Postoje Midraši (npr Pesikta Rabbati⁹, Friedmann¹⁰ ur., 1880, str. 25a), koji smatraju da je neke od graditelja zadesila neobičan smrt. Međutim, prema komentarima Fridmana kao urednika tih Midraša, odatle se ne može dedukovati poistovjećenje tih nesreća sa smrću i uskrснуćem nadzornika.

Iako Midraš tvrdi da 'Tokom sedam godina gradnje Tempa, ni jedan jedini radnik nije umro niti je bio bolestan'¹¹, to je malo vjerovatno. Freidmanova interpretacije ove konstatacije je da iako je tokom gradnje

⁶ Meir Leibush ben Yehiel Michel Wisser (1809 – 1879), više poznat pod pseudonimom Malbim, bio je rabin, veliki poznavalac starohebrejskog jezika i biblijski komentator.

⁷ Arthur Edward Waite (1857 – 1942), britanski pjesnik i istraživač misticizma.

⁸ Arthur Edward Waite, A New Encyclopedia of Freemasonry, Wings Books, New York, 1921.

⁹ Pesikta Rabbati ili P'sqita Rabbita je skup Aggadic Midrash (homilies) o Tori i proročkim lekcijama, itd. Ona je bila sastavljena oko 845 CE i vjerovatno pod nazivom "rabbati" (veći) da bi se razlikovala od ranijih Pesikta.

¹⁰ Meir (Ish Shalom) Friedmann (1831-1908), bio je austro-mađarski naučnik, izučavalac Biblije.

¹¹ Louis Ginzberg, Jevrejske legende, Vol. IV, Ch V, Part: The Building of the Temple

Hrama neko od radnika umro ili bio bolestan, omogućavanje nastavka realizacije projekta po svoj prilici ilustruje princip da Bog štiti one koji se bave svetom misijom (Talmud Pesachim 8a). Međutim, iako su, nakon što je završen projekat, svi umrli, tumačenje je da 'Bog želi da spriječi da neznabošci koristeći graditelje hrama da sazidaju svoje hramove idolopokloničkim svetinjama' (Talmud B'rachot 28a). Graditelji su bili sigurno bogato nagrađeni, a što se tiče samog majstora Hiram, on je otišao pravo u Raj i nikada nije okusio realnu smrt (Louis Ginzberg, "Legende Jevreja", vol. 4, str 155. i bilješke).

Postoji Midraška ideja da devet ljudi nisu umrli na uobičajen način, već su ušli u Raj živi. Među njima su Enoh i Ilija ... i Hiram, kralj Tira, (na primjer: Derech Eretz Zutta¹² 1.: 9; Yalkut¹³, general 42). Mnogi

komentatori su raspravljali o tome da li je Hiram stvarno zaslužio mesto na toj listi. Jedan od tih komentara se može prihvatiti: "...ali u svakom slučaju trebalo bi da je referenca na Hiram majstora, a ne na Hiram kralja."

Tvorci masonskog tituala su možda znali dovoljno hebrejski da bi pristupili rabinskim tekstovima, ali su u potpunosti promijenili Midraš informacije o Hiram Abifu: od nedovoljno istaknutog biblijskog lika transformacijama su konstruisali slobodno-zidarskog Hiram Abifa koji je morao umreti na vrlo zemaljski način od ruku svojih radnika, da bi zatim vaskrsnuo iz mrtvih snagom bratske ljubavi svojih drugih radnika. (prema tekstu 'The Meaning of Hiram in Freemasonry and Judaism' Rejmunda Epla). Značajan broj istraživača masonskih rituala je saglasan sa konstatacijom da je ova transformacija kontruísana po ugledu na hrišćansko verovanje o smrti i uskrsnuću Isusa Nazarećanina. Epl, dalje, iznosi procjenu da takva konstrukcija sigurno motivisana političkim elementima vremena u kojem je nastajala.

Ime Hiram nije bilo nepoznato autorima trećeg stepena, jer se ono pojavljuje u 'Regius Poem'¹⁴. Legenda o ubistvu i vaskrsnuću Hiram Abiffa ne pojavljuje se u prvom izdanju Andersonovog ustava, već u tekstu 'Seciranje masonstva'¹⁵ uz 1730. godine Samuela Pričarda. Prema Grafamovom manuskriptu¹⁶, sudbine slijedećih osoba su takođe bile razmatrane

¹² Ne-kanonski traktat o babilonskom Talmudu

¹³ The Yalkut Shimoni, ili kratko Yalkut, je najpopularnija kompilacija interpretacija i tumačenja tekstova jevrejske Biblije.

¹⁴ Regius Poem nepoznatog autora, vjerovatno najstariji pisani dokument o slobodnom zidarstvu. Procjenjuje se da se pojavio 1390. godine. Na njega, kao na masonski dokument, skrenuo je 1840. godine pažnju James Orchard Halliwell (1820-1889). Međutim, Andrew Prescott u svom tekstu 'A History of British Freemasonry 1425-2000' iznosi konstataciju da je 1425 aproksimativna godina kompozicije ovog manuskripta.

¹⁵ Samuel Prichard, Freemasonry Dissected, Three Flower de Lucas, London 1730.

¹⁶ Tekst nepoznatog autora, datiran na 24.10.1726. godine, predöčen javnosti 1937. godine. Original se čuva u United Grand Lodge of England.

kao osnova za stilizaciju alegorijskih legendi u rituali stećeg stepena: Noa i njegova tri sina Ham, Šem and Jaf. Takođe, Noa-osnovu za alegorijski ritual trećeg stepena može se naći i u tekstu Haria Carra, Jevrejski aspekti rituala.¹⁷ Kako u priči o Nou i njegovim sinovima nedostaje nasilje, mučeništvo i osveta, iskonstruisana alegorijska priča o sudbini Hiram Abifa potisnula je prethodnu opštemasonskim prihvatanjem Pričardovog rituala.

U svom već ranije pominjanom tekstu, Epl iznosi teoriju o povezanosti slobodnozidaskog društva sa političkim događanjima krajem XVII i početkom XVIII vijeka u Engleskoj. Loza Stjuart je vladala Engleskom u periodu 1643-1688, sa izuzetkom 1649-1660 nakon što je Čarls I bio pogubljen. Taj period je poznat kao period engleske republike pod poznatim nazivom "Commonwealth". Poslednji Stjuart, Džems II, bio je prisiljen da abdicira. Nakon što je hanoverski Đorđ I preuzeo vladanje engleskom monarhijom, pokret poznat pod kolokvijalnim imenom 'Jakobitizam' nastojao je da povрати Englesku pod katoličke monarhe. Neki Jakobiti su bili masoni, uključujući i Bonnie Prince Charlie, unuk Džemsa II. Neki od francuskih i talijanskih loža su se u potpunosti sastoje od Jakobita. Procjenjuje se da su te lože možda usvojile ili izmislile legendu o Hiram Abiffu kao alegoriju na pogubljene Čarlsa i kao izraze svojih uvjerenja u obnovu dinastije Stjuart.

Planovi za povratak Stjuarta su pravljani na tajnim mjestima, što su mogle biti masonske lože. Priča o odbijanju Hiram Abifa da otkrije tajnu svog zanata tumači se kao obećanja tajnosti o svojim namjerama koje su braća davala jedni drugima. Uz nju se vezuju imena masona James Anderson (1679/1680 – 1739), John Theophilus Desaguliers (1683 – 1744). Epl iznosi mišljenje da ideja o ubistvu i vaskrsenju Hiram Abiffa treba povezati sa prvim poznatim spekulativnim masonima kao što su Inigo Jones¹⁸ (1573 – 1652), Nicholas Stone¹⁹ (1586-1647), Robert Moray (1608/1609 – 1673) i Elias Ashmole²⁰ (1617-1692).

Svi masonski pisci pridaju simboličan značaj Hiram Abiff priči, bez obzira na njegovo poreklo i politički značaj. Popularna tumačenje povezuje ga u tri faze života: prvi stadij simbolizuje rođenje, drugi zrele godine, a treći predstavlja starost, kada ljudske moći postupno slabe ali se pojavljuje žudnja za životom poslije smrti.

¹⁷ Harry Carr, *Hebraic Aspects of the Ritual*, *Ars Quatuor Coronatum*, 97(1984), 75-83; *Ruby Tablet*, I(3)(2012), 24-32

¹⁸ U knjizi 'Ric Bernam, *The Foundation of Modern Freemasonry*, Sussex Academic Press, 2012' stoji (str. 28.) informacija o tome da je Nikolas Stone napisao da je Inigo Jones bio Grand Master u dva navrata: 1607-1618 i 1636-1652.

¹⁹ U knjizi 'Marsha Keith Schuchard, *Restoring the Temple of Vision*, Brill, 2002' stoji (str. 394) „U isto vrijeme, (Nicolas) Stone je služio kao nadzornik u londonskoj masonskoj loži, gdje je uveo neke elemente škotske prakse.“

²⁰ Robert Freke Gould, u svojoj 'The History of Freemasonry' na osnovu vlastitih istraživanja, iznosi tvrdnje da: (1) Elias Ashmole nije bio prva osoba koja je inicirana u spekulativno slobodnozidarstvo; (2) Ashmole je bio iniciran 1646. godine u Englesku spekulativnu ložu u Kermincham, Warrington; (3) Loža u Kermincham, Warrington, već tada je bila jedna od spekulativnih slobodnozidarskih loža sa dugom tradicijom.

Postoje i neka druga razmišljanja o porijeklu legende o Hiramu Abifu. Na primjer, u tekstu "Legenda o Hiramu" autora C.S.Madhavan iznesena je pretpostavka da je legenda o smrti i uskrsnuću Hiram Abifa adaptacija legende o Ozirisu.

U čemu se sastoji alegorija majstorskih rituala? Mišljenja sam da ritual poentira slijedeće ideje:

Ideju socijalno-političkog morala.

Hiram Abif je majstor vrlo visokog društvenog statusa. Čovjek stičući svijest o svom društvenom položaju postaje politička sila. Trebalo bi da je svijestan i svoje odgovornosti koje nosi dosegnuti društveni status a i tako stečene socijalno-političke moći. Ovo je aluzija na opravdani strah da nekontrolisana moć vodi čovjeka u demagogiju.

Ideju obrazovno-naučnog integriteta.

Visoka pozicija majstora masona trebalo bi da poentira da čovjek mora da ima visok moralni integritet da odbacujući korisnost i iskvarenost eksponira istinsku zainteresovanost za istinu. Ovo je aluzija da Hiram simbolizuje privrženost znanju i istinskim vrijednostima.

Ideju o potrebi izbora i prihvatanja principijelno-filozofskih opredjeljenja.

Ideja se opredmećuje opredjeljivanjem za i prihvatanjem društveno prihvatljivih normi ponašanja. Nemoguće je postići viši nivo nego onaj na kojem se ljudska svest utapa u 'božansku' i na kojem je svesna znanja znatno iznad znanja prosječnog čovjeka. Čini se da je svrha svake inicijacije da oplemenjujući duh uzdigne ljudsku svest na višu kognitivnu ravan razumijevanja potstičući latentne duhovne mogućnosti u čoveku do njihovog punog proširenja pomoću prikladnih vještina. Majstor, dakle, u punom smislu riječi, nije više običan čovjek, nego 'čovjek bliže uzvišenju', onaj u kome su se ujedinile univerzalna i lična svest. Očigledno je da se kvalitet svesti i ponašanja jednog takvog čoveka mora vrlo razlikovati od analognih kvaliteta drugih ljudi.

Literatura:

- Sveto Pismo Starog i Novog Zavjeta, Britansko i inostrano biblijsko društvo, Beograd 1992.
- Biblija, Stari i Novi Zavjet, Stvarnost, Zagreb, 1969.
- Raymond Apple, Who was Hiram Abiff?, The NSW Freemason, Dec., 1978.
- Raymond Apple, The Meaning of Hiram in Freemasonry and Judaism, Discovery Lodge of Research, Sydney, on January 27, 2010.
- Richard Andrew Berman, The Architects of Eighteenth Century English Freemasonry, 1720 – 1740, Ph.D., University of Exeter, 2010.
- Harry Carr, Hebraic Aspects of the Ritual, Ars Quatuor Coronatum, vol. 97, 1984.
- Maek Coleman Wallace, Scottish Freemasonry 1725–1810: Progress, Power, and Politics, Ph.D., University of St Andrews, 2007.
- W.W. Covey–Crump, The Hiramic Tradition, Masonic Record, 1934.

- John L Cooper III, Who Was Hiram Abiff? The Alberta Freemasons, 75(6)(2010), str.1
- William Harvey, The story or legend of Hiram Abiff, T.M. Sparks & Son, 3rd edition, 1944.
- W.B. Hextall, The Hiramic Legend and the Ashmolean Theory, Transactions of the Leicester Lodge of Research, 1903–04
- Louis Ginzberg, The Legends of the Jews, Jewish Publication Society of America, 1909.
- R.F. Gould, The History of Freemasonry, Vol. 4, Thomas C. Jack, London, 1885
- R.F. Gould, History of Freemasonry, 5 vol., Thomas C. Jack, London, 1905.
- Bernard E. Jones, Freemason's Guide and Compendium, George G. Harrap & Co., London, 1950.
- Hayter Lewis, On an Early Version of the Hiramic Legend, Ars Quatuor Coronatorum, Vol. I (1886–88), 25–28
- C.S.Madhavan, The Hiram Legend, Lodge Jyothi # 253, Salem; Dostupno na www.freemasons-freemasonry.com, 14 June 2006
- Ivan Mužić: Smisao masonstva, Naklada Bošković, Split, 2003
- Andrew Prescott, A History of British Freemasonry 1425–2000', CRFF Working paper series 1, University of Sheffield, 2008
- Samuel Prichard, Freemasonry Dissected, Three Flower de Lucas, London 1730.
- Morris Rosenbaum, Hiram Abif: The Traditional History Illustrated by the Volume of the Sacred Law, Transactions of the Leicester Lodge of Research, 1903–04.
- Gershom Scholem, Kabbalah, Meridian, 1974
- George H. Steinmetz, The lost word, its hidden meaning, Maccoy Publishing and Masonic Company, New York 1953.
- Arthur Edward Waite, A New Encyclopedia of Freemasonry, Wings Books, New York, 1921.
- Adam White, 'Nicholas Stone', ODNB, Oxford, 2004.
- Walter Leslie Wilmshurst, Značenje slobodnog zidarstva, Alma, Beograd, 2012. [The Meaning of Masonry, W. Rider & Son, London 1922]

D.A.R. s.r.

P.:L.: 6033